

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 26/00097-3
Saksbehandler Edgar Vegge

Høring på søknad om Årliåna kraftverk

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Forvaltningsutvalget	26.03.2026	13/26

Forvaltningsutvalget har behandlet saken i møte 26.03.2026 sak 13/26

Møtebehandling**Votering**

Enstemmig vedtatt

Forvaltningsutvalgets vedtak

Forvaltningsutvalget i Kvinesdal mener behovet for ny fornybar kraft veier tungt, og støtter utbyggingsforslaget. For å minske konsekvensene for naturmiljøet bør minstevannføringa settes til minst 50 l/s. Det bør også slippes minstevannføring fra Fiskelausbekken. Avbøtende tiltak som gjelder almetrær og fossefall, og forurensning i anleggsperioden, bør beskrives nærmere i detaljplan for miljø og landskap.

Høring på søknad om Årliåna kraftverk

Kommunedirektørens innstilling:

Forvaltningsutvalget i Kvinesdal mener behovet for ny fornybar kraft veier tungt, og støtter utbyggingsforslaget. For å minske konsekvensene for naturmiljøet bør minstevannføringa settes til minst 50 l/s. Det bør også slippes minstevannføring fra Fiskelausbekken. Avbøtende tiltak som gjelder almetrær og fossefall, og forurensning i anleggsperioden, bør beskrives nærmere i detaljplan for miljø og landskap.

Vedlegg

Kart Årliåna

Saken kort fortalt

NVE har sendt søknad om bygging av Årliåna kraftverk på høring. Det er Småkraft AS som søker om tillatelse etter vannressursloven til å bygge kraftverket samt overføre vann fra Fiskelausbekken til Årliåna.

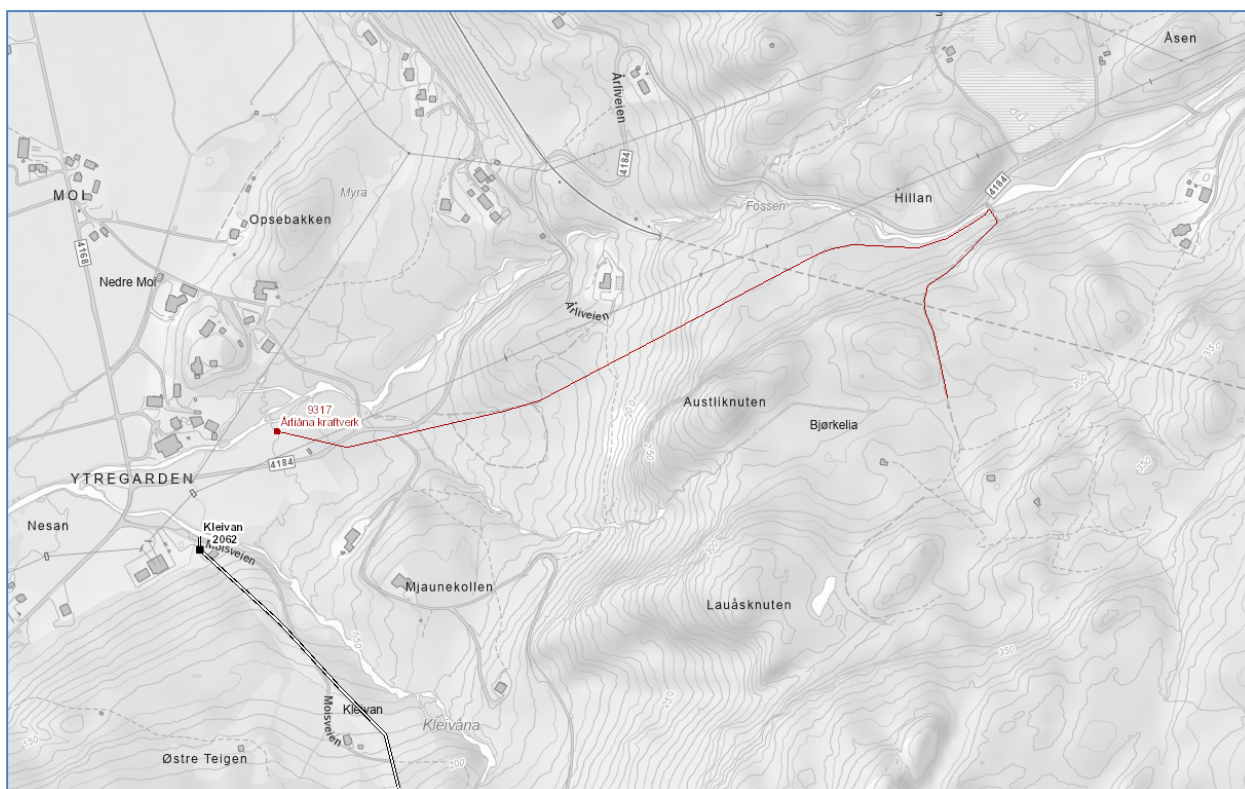
Kommunedirektøren mener behovet for ny fornybar kraft veier tungt, og foreslår å støtte utbyggingsforslaget på noen vilkår.

Bakgrunn

NVE har sendt søknad om bygging av Årliåna kraftverk på høring. Det er Småkraft AS som søker om tillatelse etter vannressursloven til å bygge kraftverk samt overføre vann fra Fiskelausbekken til Årliåna, se figur 1 og vedlagte detaljkart.

Småkraft AS eier og drifter over 250 kraftverk i Norge og Sverige. Fra før eier de Stokkelandsåna kraftverk i Kvinesdal.

Årliåna kraftverk vil utnytte en fallhøyde på 138 meter og gi en årlig kraftproduksjon på 7,12 GWh. Dette tilsvarer strømforbruket til omtrent 356 husstander. Tiltaket vil føre til redusert vannføring i elva mellom inntaket og kraftstasjonen. Søker planlegger en minstevannføring fra inntaksdammen på 20 l/s hele året.

Figur 1. Årliåna kraftverk markert med rød farge.

Noen utvalgte hovedtall for prosjektet:

	Årliåna	Fiskelausbekken	Forklaring
Middelvannføring	655 l/s	93 l/s	Gjennomsnittlig vannføring i vassdraget før utbygging
Alminnelig lavvannføring	14 l/s	4 l/s	Det laveste nivået vannføringen vanligvis synker til i løpet av året under normale forhold (før utbygging)
5-persentil sommer (1/5-30/9)	8 l/s	2 l/s	Vannføringen som underskrides 5 % av tiden i sommerperioden (før utbygging)
5-persentil vinter (1/10-30/4)	67 l/s	17 l/s	Vannføringen som underskrides 5 % av tiden i vinterperioden (før utbygging)
Lengde på berørt elvestrekning	1 125 m		
Rørgate (lengde)	1 018 m	300 m	
Rørdimensjoner (diameter)	1 000 mm	400 mm	
Fallhøyde	137,6 m		Høydeforskjellen mellom inntaket og kraftstasjonen
Slukeevne, maks/min	1 950/50 l/s		Vannmengden som rørene svelger unna
Foreslått minstevannføring	20 l/s hele året		Vannmengden som skal slippes forbi inntaket for å sikre at det alltid er et minimum av vann på den regulerte elvestrekningen

Årlig produksjon	7,12 GWh	0,59 GWh*	Mengden energi kraftverket produserer i løpet av ett år
Installert effekt	2,23 MW		Maks effekt kraftverket kan levere når det går for fullt

*Bidraget fra Fiskelausbekken. Tallet er inkludert i årsproduksjonen på 7,12 GWh.

Kort om prosjektet

Planen er å overføre vann fra Fiskelausbekken til Årliåna via et bekkeinntak, samt bygge et inntak i Årliåna og lede vannet inn i rør ned til kraftstasjonen.

Inntaket i Årliåna legges i en betongterskel som blir 19,5 meter lang og inntil 2 meter høy. Terskelen gjør at et areal på rundt 750 m² demmes ned. Dette er for lite til å kunne fungere som reguleringsmagasin og kraftverket skal kjøres kun på tilsiget.

Minstevannføringen skal slippes fra inntaket. Vannslippet vil skje uavhengig av driften for å sikre nok vann hvis kraftverket stopper. Småkraft planlegger å ikke slippe minstevannføring fra Fiskelausbekken fordi bekken ikke har årssikker vannføring.

Rørene fra inntaket til kraftverket skal graves ned og skjules i terrenget. Lengden blir om lag 1 km. Topplaget av jordsmonn tas vare på under anleggsperioden og legges tilbake når rørgata og anleggsområdene skal settes i stand igjen.

Kraftstasjonen er planlagt plassert om lag 200 meter øst for krysset mellom Årliveien og Moisveien. Grunnflaten blir på 80–100 m². Avløpet skal gå direkte tilbake til Årliåna. Bygget vil ha en enkel utforming i betong og trepanel, med glassfasade i den ene gavlveggen.

Strømmen som kraftverket produserer skal føres i jordkabel bort til trafostasjonen som ligger ca. 250 meter sør for kraftverket.

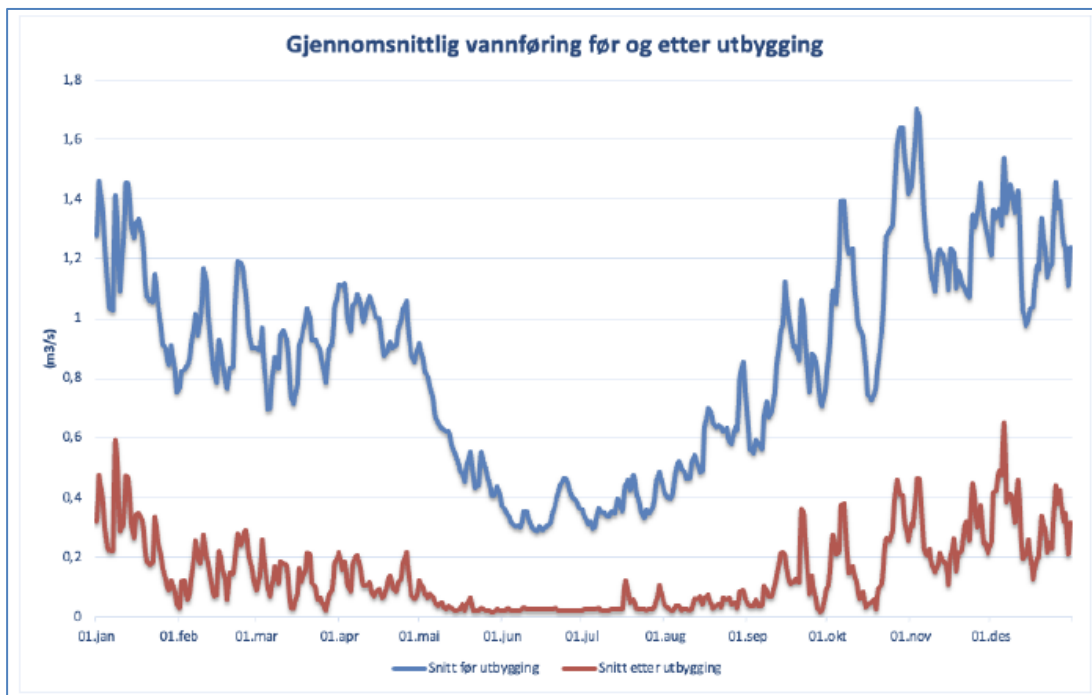
Det er ikke behov for deponier utenfor anleggsområdet.

Byggeprosessen vil ta 1-2 år. Planen er å sette kraftverket i drift i 2032.

Nødvendige avtaler er inngått med aktuelle grunneiere og fallrettseiere.

Småkraft skriver at tiltaksområdet ligger innenfor [vannforekomsten 025-158-R Fiskelausvatn bekkefelt](#). Bunndyrundersøkelser viser god økologisk tilstand, og vannet oppnår både økologiske og kjemiske miljømål.

Gjennomsnittlig vannføring gjennom året, før og etter utbygging, er vist i figur 2.

Figur 2. Gjennomsnittlig vannføring i Årliåna gjennom året før og etter utbygging.

Ecofact har laget en fagrapport om naturmangfold og vannmiljø. To NiN-naturtyper (frisk rik edelløvskog og hul eik), og én rødlistet naturtype (ellevannmasser, nær truet), ble registrert. Ecofact fant også de rødlistede artene ask og alm. Fossekall hekker trolig ved elva, og her finnes gode habitater for fisk og bunndyr. Konsekvensene av utbyggingen vurderes som størst for ellevannmassene siden mesteparten av vannet forsvinner fra elva. Alm og fossekall vil også bli negativt påvirket, øvrige arter og naturtyper påvirkes i liten eller ubetydelig grad. For å redusere påvirkningen anbefaler Ecofact å tilpasse ryddebeltet slik at almetrærne kan bli bevart, samt sette opp reirkasser for fossekall dersom arten fremdeles benytter området etter utbygging. Ecofact foreslår å gjøre tiltak for å hindre sedimenttilførsel under anleggsfasen, herunder kontrollert håndtering av masser og avrenning. Det bør også etableres rutiner for å unngå forurensning fra olje og kjemikalier.

På bakgrunn av fagrapporten foreslår Småkraft å legge seg på en minstevannføring på 20 l/s. Å gå høyere, tilsvarende vinter-5-persentilen (66 l/s), vurderes som unødvendig gitt den begrensede økologiske verdien av elvestrekningen.

Andre fagtema som jord- og skogressurser, samfunn, naturressurser og klimatiltak er vurdert å ha begrenset konflikt med tiltaket. Kraftstasjonen og rørgatene vil føre til inngrep i landskapet, men rørene skal graves ned og dekket med masser fra stedet, og kraftstasjonen utformes med materialer og farger som harmonerer med omgivelsene.

De totale klimagassutslippene fra utbyggingen, inkludert materialbruk, transport og arealbruksendringer, er beregnet til om lag 1 500 tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarer et utslipp på 4,2 g CO₂-ekvivalenter per kWh produsert energi over kraftverkets levetid på 50 år. Sammenlignet med klimagevinsten på 1958-97900 tonn CO₂-ekvivalenter, fremstår tiltaket som et effektivt klimatiltak med betydelig netto positiv effekt. Klimagevinsten avhenger av hvilken energiproduksjon som erstattes. Dersom overskuddskraften eksporteres til markeder med høyere utslippsintensitet, som mange steder i Europa, vil klimaeffekten være stor.

Området er avsatt til LNF og LNF med spredt fritidsbebyggelse i kommuneplanens arealdel.

[Konsesjonssøknaden med vedlegg](#) er lagt ut på nettsiden til NVE. Kommunen har fått utsatt høringsfristen til etter møtet i utvalget.

Vurdering

Kommunedirektøren er enig med Småkraft i at konsekvensene er små for mange av interessene f.eks. friluftsliv, reiseliv og jord og skogbruk. Selve kraftstasjonen er ikke stor, og rørgatene skal graves ned slik at inngrepene i landskapet blir begrenset. Kommunedirektøren har ingen merknader til Ecofact sin rapport, konklusjonene virker fornuftige, og forslagene til avbøtende tiltak er gode. Avbøtende tiltak bør beskrives i detaljplan for miljø og landskap.

Vannforekomsten som Årliåna hører til har god miljøtilstand. Den viktigste påvirkningen er sur nedbør. Utbygginga vil ikke endre påvirkninga, den skyldes langtransportert sur nedbør, men redusert vannføring fører til en ny og negativ påvirkning. For å sikre at miljøtilstanden ikke blir forverret, må minstevannføringa være stor nok. Kommunedirektøren mener det er naturlig å sammenligne med Kleivan kraftverk som utnytter fallet i Kleivåna like sør for Årliåna. Kleivåna er litt mindre enn Årliåna, middelvannføringen før utbygging var beregnet til 500 l/s og alminnelig lavvannføring til 26 l/s. Konsesjon ble gitt i 2010 med krav til minstevannføring på 50 l/s. Begrunnelsen for 50 l/s var å ivareta miljøet og elva som landskapselement. Kommunedirektøren mener det samme må gjelde for Årliåna, minstevannføringa bør ikke være mindre enn 50 l/s.

Småkraft foreslår å ikke slippe minstevannføring i Fiskelausbekken. Kommunedirektøren mener dette er uheldig. Selv om bekken tørker ut om sommeren, er den viktig for mange arter som trenger fuktige forhold. Hvis vannet overføres, vil bekken tørrlegges i mye lengre perioder enn i dag, og dette kan skade naturmangfoldet. Derfor bør det settes krav om minstevannføring også i Fiskelausbekken.

Nærmer vi oss smertegrensen for hvor mange kraftutbygginger naturen vår tåler? Det minker på elver og bekker som ikke er utbygd. Naturtypen [elvevannmasser](#) (bekker og elver) er klassifisert som nær truet (NT) i Norsk rødliste for naturtyper fra 2025. For landet sett under ett er 62 % av alle elvestrekninger forringet på grunn av vannkraft, landbruk og andre fysiske inngrep. I Kvinesdal har vi 21 kraftverk i drift, fordelt på 7 store (> 10 MW installert effekt) og 14 små. I tillegg er rundt 60 % av vannet i Kvina overført til Tonstad kraftverk.

Samtidig har samfunnet behov for mer energi, og Årliåna vil bidra med ny fornybar kraft. Jo mer fornybar kraft som sendes inn på nettet, jo mindre trengs fra forurensende kraftkilder. Kommunedirektøren mener dette veier tungt, vi bør legge til rette for ny fornybar kraft så lenge det kan forsvares ut fra påvirkningen på naturen. I dette tilfellet er tapet av vann på den regulerte strekningen den største påvirkningen. Å sikre tilstrekkelig minstevannføring gjør at påvirkningen blir mindre. Kommunedirektøren foreslår å legge seg på minst 50 l/s og sette krav om minstevannføring i Fiskelausbekken.

Økonomiske konsekvenser

Kommunen mottar eiendomsskatt fra vannkraftanlegg. Det er ikke angitt noe beløp i søknaden.

Konsekvenser for barn og unge

Ingen

Konsekvenser for klima og miljø

Årliåna kraftverk vil bidra til samfunnet med ny fornybar kraft. Naturmiljøet blir negativt påvirket på grunn av redusert vannføring, men så sant minstevannføringa blir tilstrekkelig, mener kommunedirektøren at tilgangen på fornybar kraft veier opp for de negative konsekvensene.

Konsekvenser for folkehelse

Ingen

Konklusjon

Kommunedirektøren mener behovet for ny fornybar kraft veier tungt, og foreslår å støtte utbyggingsforslaget. For å minske konsekvensene for naturmiljøet bør minstevannføringa settes til minst 50 l/s. Det bør også slippes minstevannføring fra Fiskelausbekken. Ecofact sine forslag til avbøtende tiltak som gjelder almetrær og fossefall, og forurensning i anleggsperioden, bør tas inn og beskrives i detaljplan for miljø og landskap.

RETT UTSKRIFT

DATO 27.mars.2026